

Seminari d'inclusió i NEE de Sant Martí

***Sessió 1: Educació emocional.
Com treballar-la a l'entorn
educatiu?***

Rosa Solé
EAP Sant Martí

La història de
la nostra vida
s'explica per la
veu de les
emocions
sentides
mentre vivim.

David Visconti

EMOCIÓ

- Estat complex de l'organisme caracteritzat per una excitació o pertorbació fisiològica que predisposa a una resposta organitzada. Les emocions es generen com a resposta a un esdeveniment extern o intern.
- e-movere

Bisquerra 2000

EMOCIONS

- Són la nostra resposta personal i singular als esdeveniments significatius de la nostra vida.

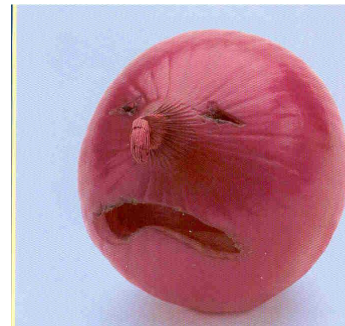
- Bach i Darder 2002

D'on venen les emocions?

- Les emocions són una resposta innata per adaptar-nos a les exigències del medi.
- Es localitzen en el sistema límbic del cervell.
- Poden ser regulades pel còrtex pre-frontal.

Emocions bàsiques

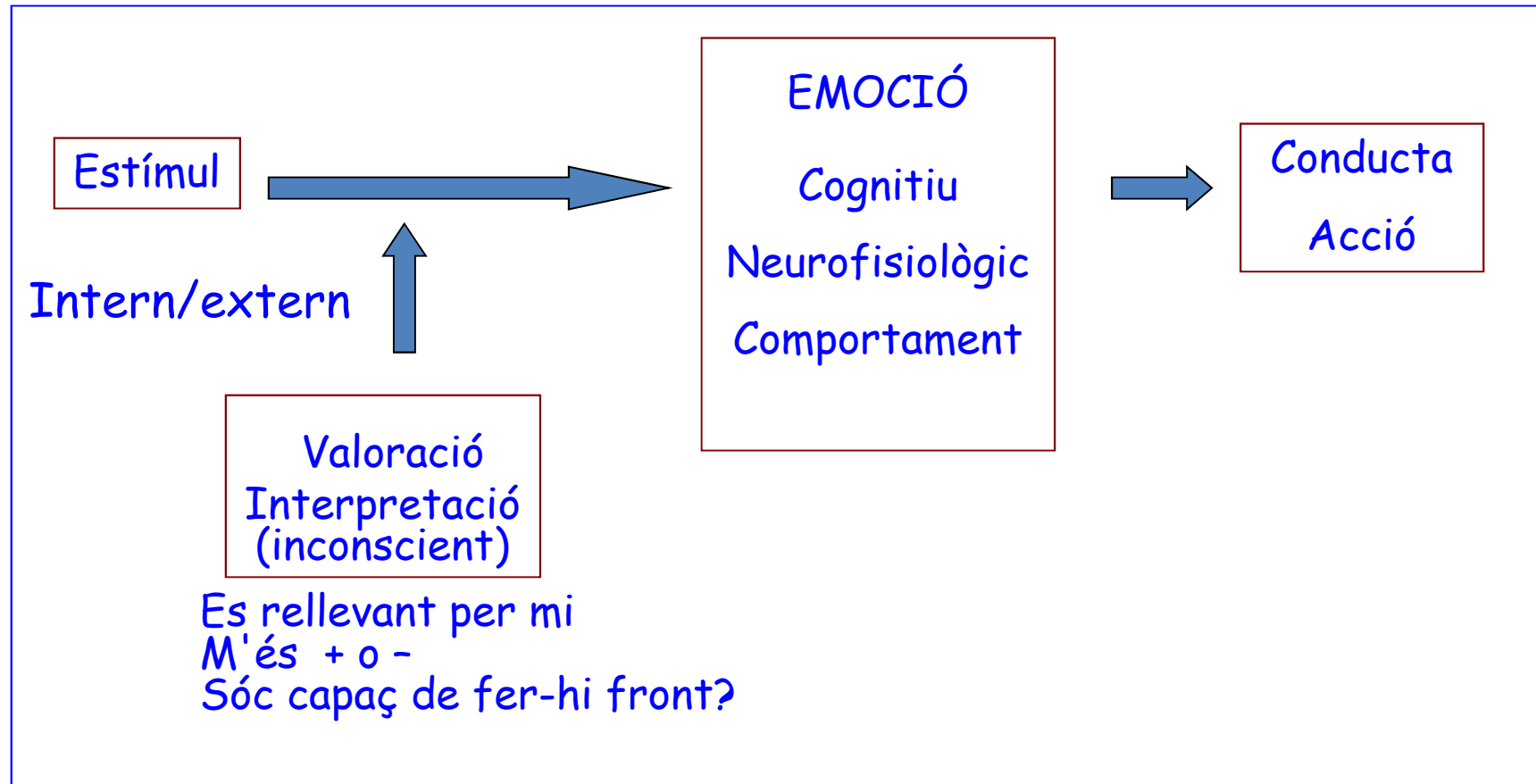
- **Alegria** progressos en la consecució d'un objectiu
- **Por** un perill físic real, imminent i concret
- **Tristesa** experimentar una pèrdua irreparable
- **Ira** una ofensa contra mi o el que és meu
- **Sorpresa** apareix alguna cosa que no m'espero
- **Fàstic** (aversió) estar massa a prop d'alguna cosa (objecte, idea...) "indigesta"

Ekman

EL CIRCUIT DE L'EMOCIÓ

- Ens informen d'allò que ens és significatiu, de les nostres necessitats i valors.
- Dirigeixen la nostra atenció i comportament. Ens motiven.
- Guien la presa de decisions.
- Estimulen la voluntat, la resistència, la capacitat d'autosuperació.
- Determinen la manera com veiem el món.
- Afecten els nostres estats mentals (creativitat, concentració, resolució de conflictes)

INTEL·LIGÈNCIES MÚLTIPLES

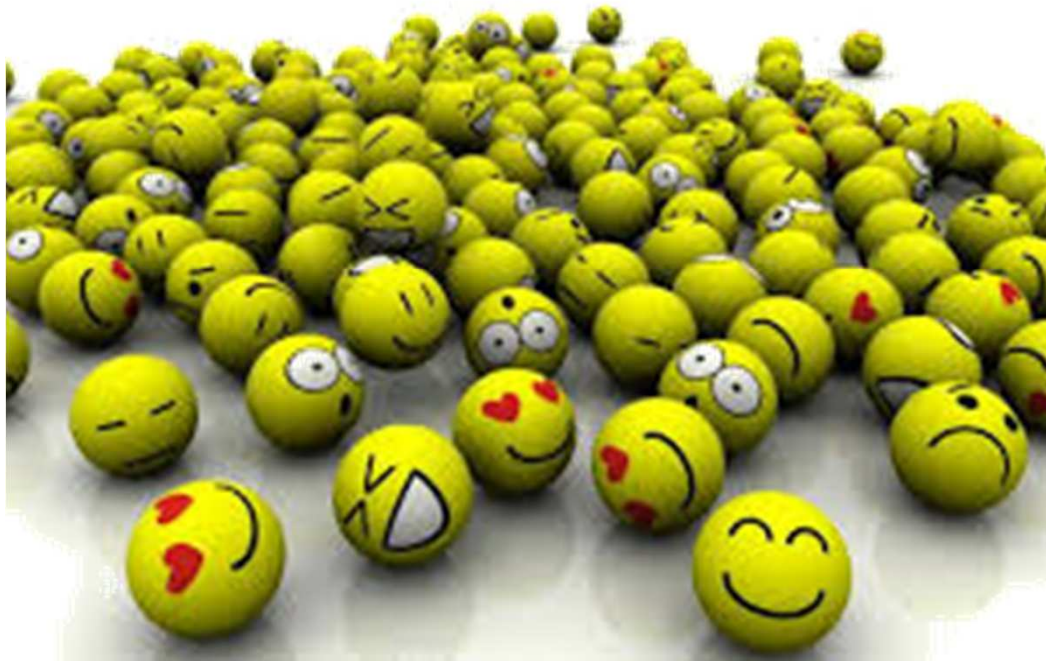
- Musical
- Cinètic-corporal
- Lògic-matemàtica
- Lingüística
- Espacial
- Naturalista
- **Intrapersonal**
- **Interpersonal**

H. Gardner

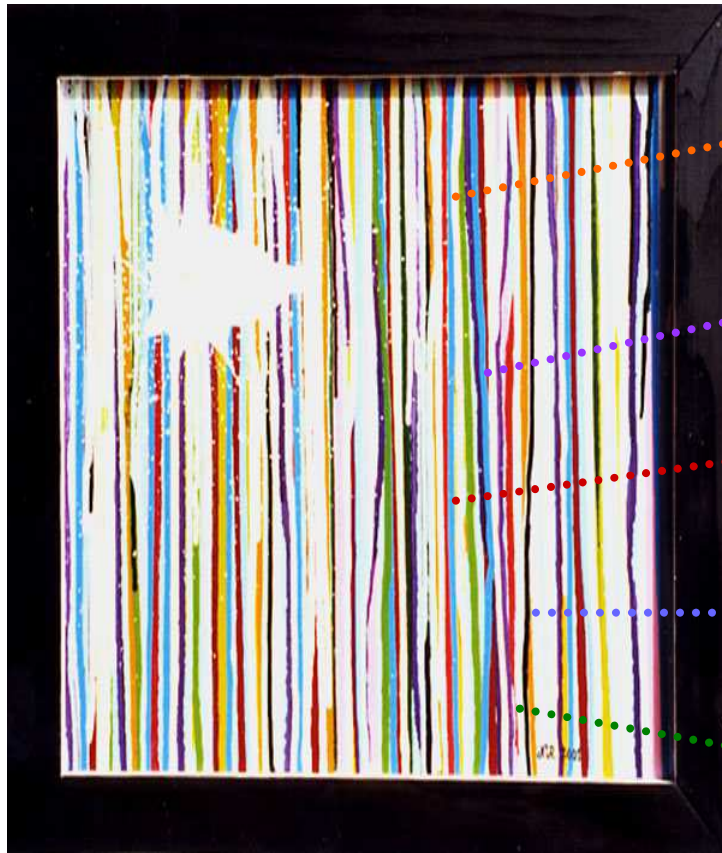
COMPETÈNCIA EMOCIONAL

Conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per a comprendre expressar i regular de forma apropiada els fenòmens emocionals.

Bisquerra 2003

Competència emocional

Consciència emocional

Regulació emocional

Autonomia emocional

Intel·ligència interpersonal

Habilitats de vida i benestar

CONSCIENCIA EMOCIONAL

- Fotografiar-me interiorment

- Ser conscient de les pròpies emocions i les dels altres.

Tenir consciencia emocional vol dir:

- Ser **conscient** de les pròpies emocions
- **Donar** nom a les pròpies emocions
- **Comprendre** les pròpies emocions i les dels altres

El cor té raons que la raó ignora

Blaise Pascal

Manquen paraules a la llengua
per als sentiments de l'ànima

Fray Luis de León

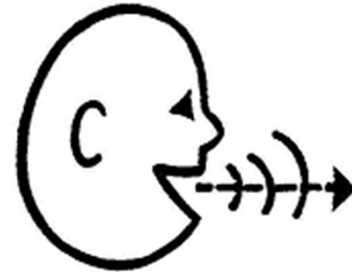

¿QUÉ LE PASA A ESE?
¿TIENE UN PARO CARDÍACO?

NO,
ES QUE SE LE MURIÓ
LA SUEGRA Y ESTÁ
DEMOSTRANDO SU
PENA DÁNDOSE
EN EL PECHO.

ACTIVITATS

1. **Vocabulari** emocional

2. **Expressió** emocional

llenguatge verbal (com em sento, el que penso)

llenguatge no verbal (el cos per dins i per fora, la veu)

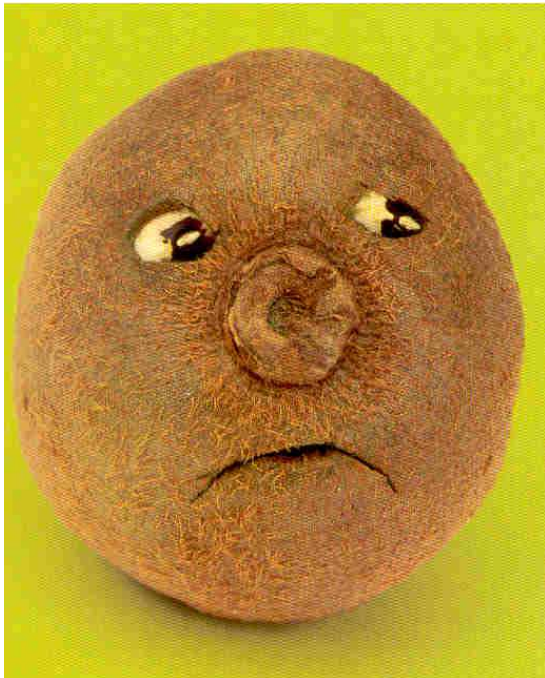
3. Aprendre a **reconèixer** l'emoció... ja sigui a partir del que notem al cos, del que pensem i del que tenim ganes de fer

4. Les **causes** de les emocions

5. **Conseqüències** de les emocions

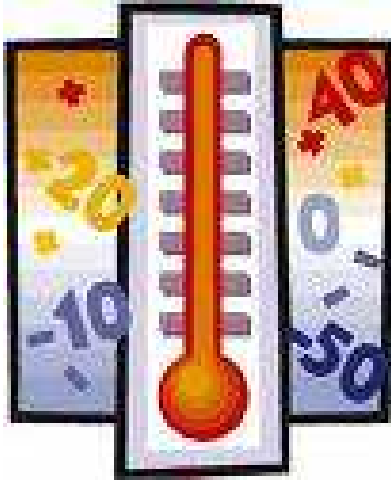

Què li ha passat?

REGULACIÓ EMOCIONAL

- Ser el propi termòmetre emocional

- Aplicar les eines i estratègies que ens ajuden a gestionar i expressar les nostres emocions (respiració, pensaments, relaxació...)

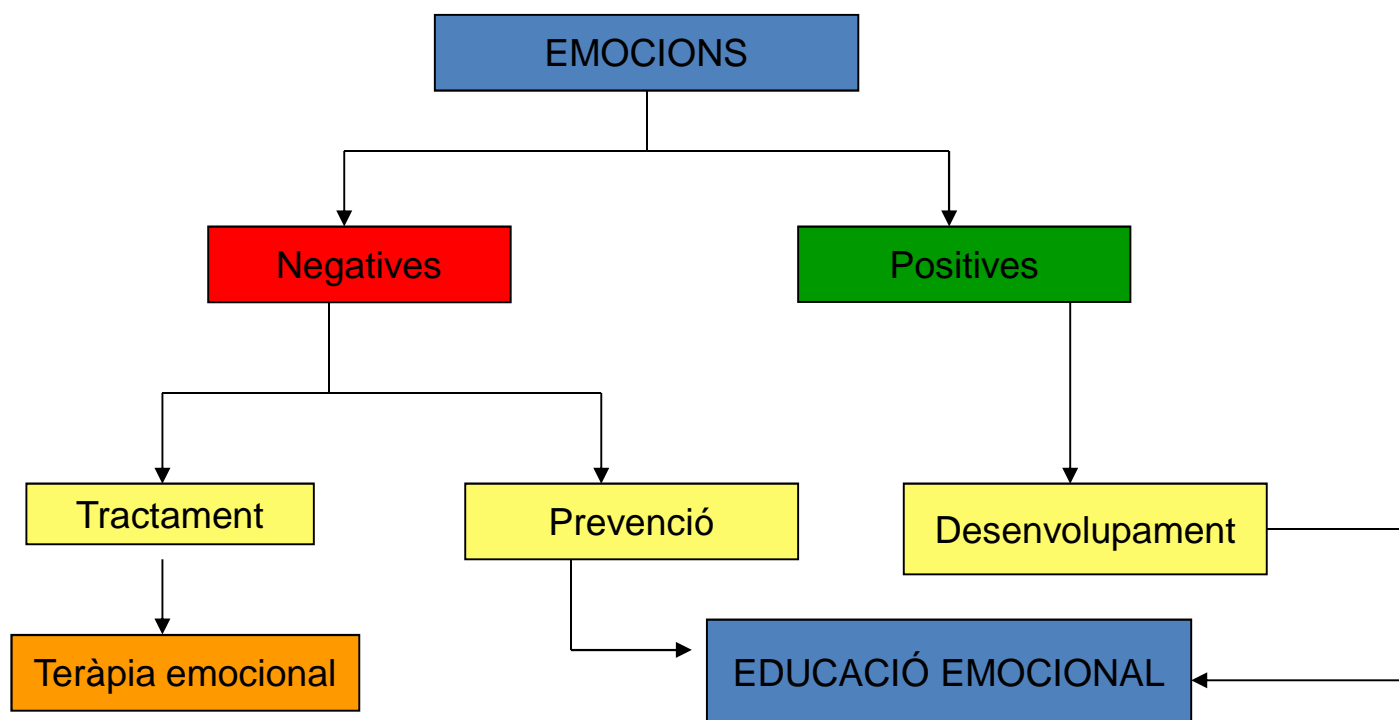

Regular les emocions vol dir:

- Prendre consciència de la **interacció** entre emoció, cognició i comportament.
- **Expressar** les emocions.
- Capacitat per a la **regulació** emocional.
- Tenir **habilitats** d'afrontament.
- Autogenerar-nos emocions **positives**.

Com tractar les emocions?

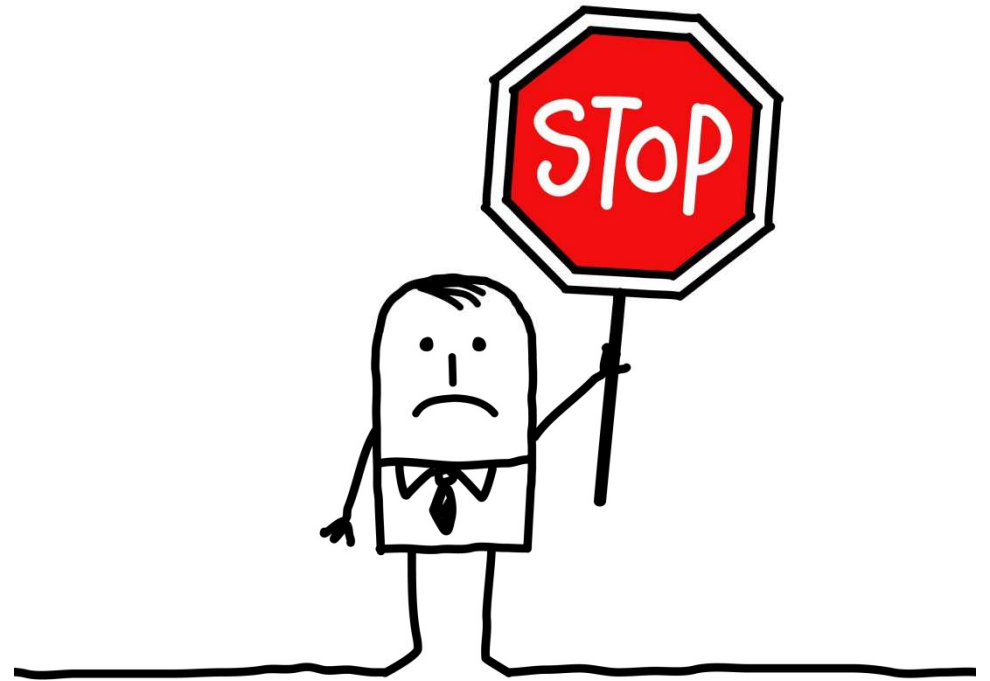

Qualsevol pot enfadar-se, això és
quelcom relativament senzill.

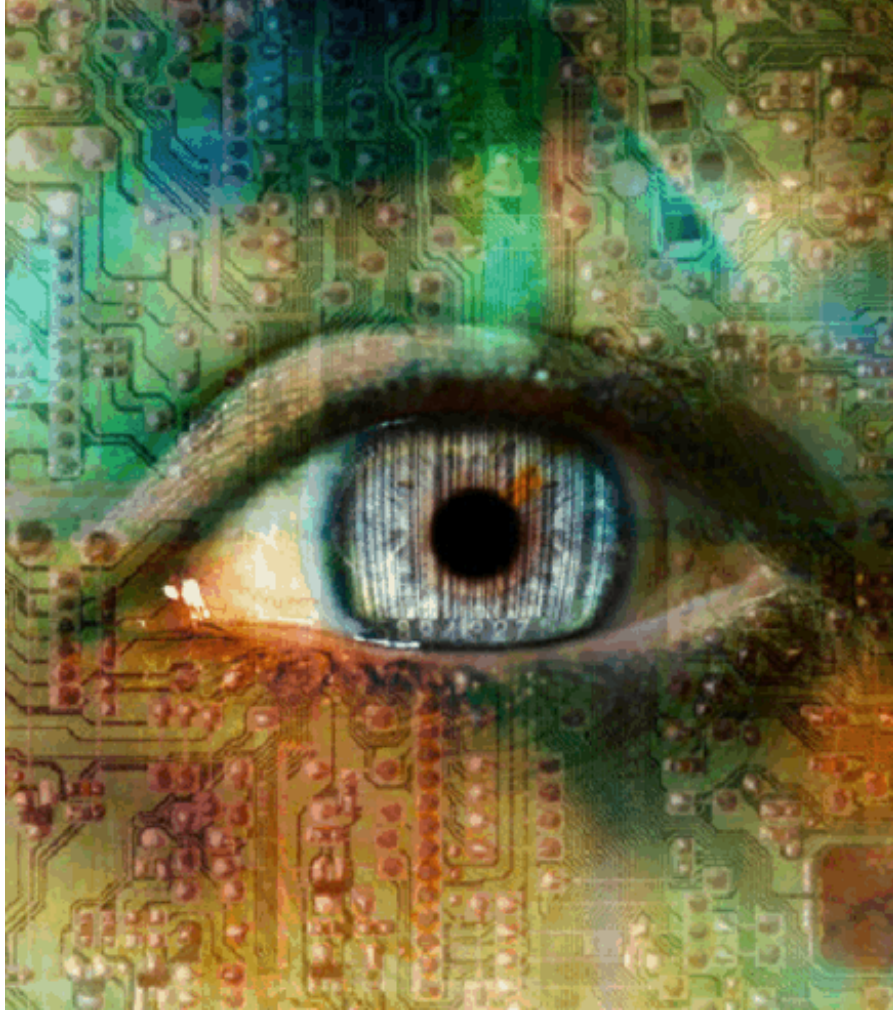
Però enfadar-se amb la persona
adequada, en el grau exacte, en el
moment oportú, amb el propòsit just i
del mode correcte, això, certament,
no resulta tan senzill.

Aristòtil, Ètica a Nicòmac

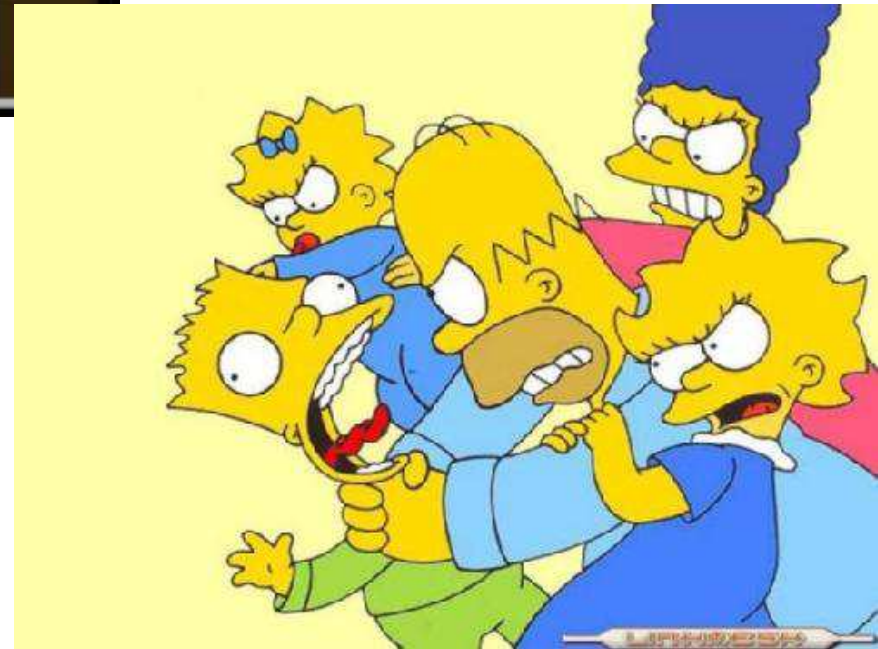

**“No estem
pertorbats per
les coses en si,
sinó per la
visió que tenim
de les coses”.**

Epictet

Lección 10:
Cuando un conductor
te insulte...

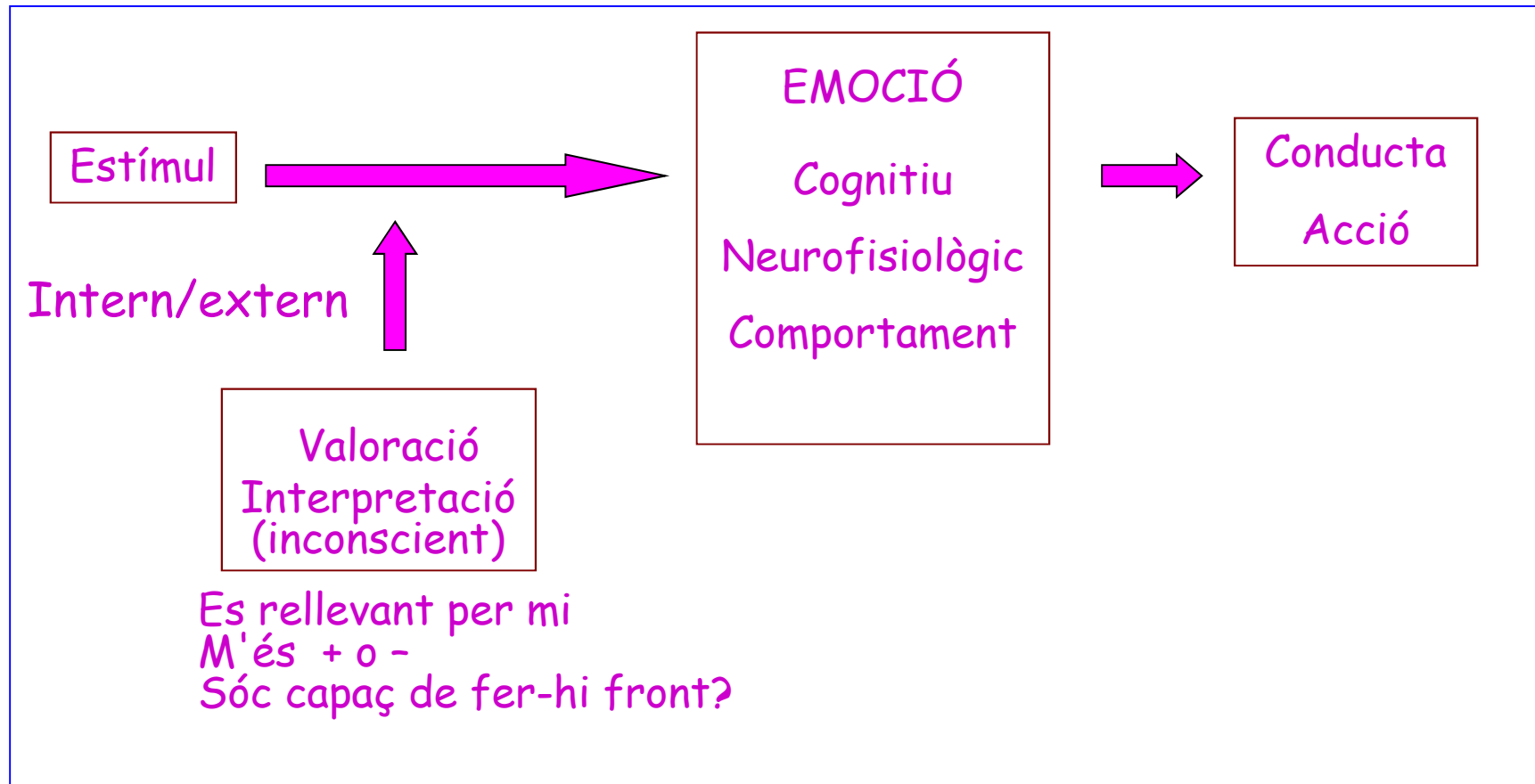

Levantas el dedo medio
así...y puedes acompañarlo
con algo como tu puta madre
o una mierda para ti

EL CIRCUIT DE L'EMOCIÓ

TIPOLOGIA D'ACTIVITATS

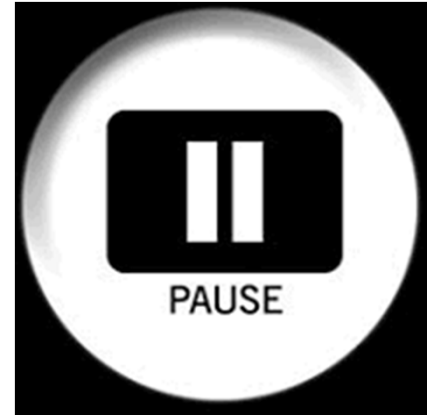
1. Promouen el benestar de l'alumnat (caire **preventiu**):
relaxacions, massatge, exercici físic,
identificar activitats positives i agradables

2. Estratègies de regulació pròpiament dites:

- Estratègies que actuen directament sobre el component **fisiològic**:
Respiració. Relaxació. Massatges. Fer un stop.
- Estratègies **cognitives** : Aparellar pensaments i sentiments.
Reformulació positiva. Identificar distorsions cognitives.
Autoinstruccions. Distanciament. Distracció...
- Estratègies **conductuals**: Relacionar emocions i conductes que se'n deriven. Preveure conseqüències de les actuacions. Fer llistes de reaccions adequades i inadequades. Recerca d'alternatives més adaptatives. Role-playing (per entrenar resolució de conflictes, expressió d'emocions, habilitats socials).

1. STOP. Com em sento?

2. Respiro i em calmo

3. Actuo. Quin problema tinc?

Com el puc resoldre?

AUTONOMIA EMOCIONAL

- Estimar-me incondicionalment (autoestima)

- Prendre la responsabilitat per viure la vida que vull, tot mantenint una actitud positiva

Tenir autonomia personal vol dir:

- Autoestima
- Automotivació
- Actitud positiva
- Responsabilitat
- Anàlisi crític de les normes socials
- Buscar ajuda i recursos
- Autoeficàcia emocional

L'autoestima és una disposició a considerar-se competent per fer front als desafiaments bàsics de la vida i sentir-se mereixedor de la felicitat (Branden, 1995).

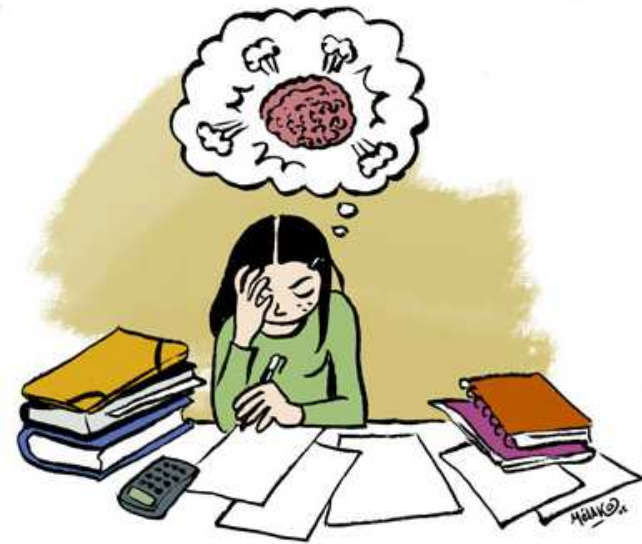
És l'experiència fonamental de sentir que podem dur **una vida significativa i complir les seves exigències**.

Cap persona es pot valer per ella mateixa si no es creu competent per a fer-ho

¿EN QUÉ SE PARECEN UN NIÑO Y UN "SMART"?
EN QUE LOS DOS SE APARCAN EN CUALQUIER SITIO

TIPUS D'ACTIVITATS

- Adquisició de **vocabulari** sobre característiques físiques i qualitats.
- **Autoconeixement**: característiques i qualitats, aspectes a millorar, preferències
- **Acceptar** i valorar la pròpia singularitat
- **Defensar** els seus gustos i els seus sentiments.
- Dir i rebre **compliments**
- Conèixer i fomentar el llenguatge intern positiu i constructiu
- Estimular el reconeixement de les qualitats positives dins el grup
- Marcar fites personals realistes a assolir
- Assolir competències
- Aprendre a **decidir**
- Aprendre a **equivocar-se**
- Demanar **ajuda** quan cal

INTEL·LIGÈNCIA INTERPERSONAL

- Relacionar-me sent jo mateix i respectant l'altre (assertivitat i comunicació)

- Comprendre què li passa emocionalment a l'altre buscant afavorir el seu desenvolupament com a persona (empatia)

Intel·ligència interpersonal vol dir

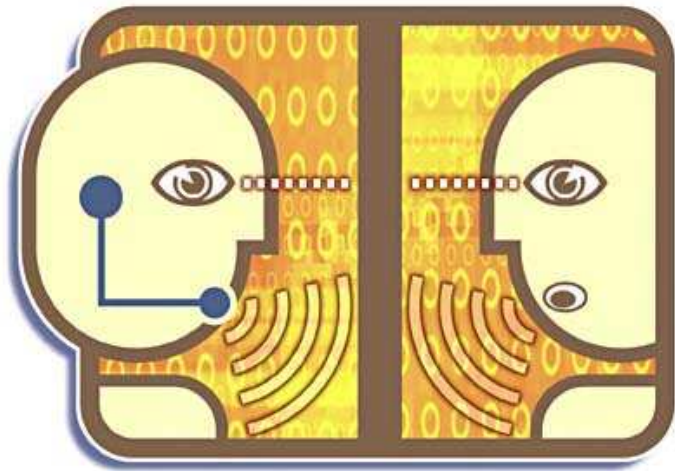
- Dominar les **habilitats socials** bàsiques
- **Respecte** pels altres
- **Comunicació** receptiva
- **Comunicació** expressiva
- Compartir emocions
- Comportament **prosocial** i cooperació
- **Assertivitat**

... LAS MUJERES SOMOS
MÁS EXPRESIVAS,
MÁS COMUNICATIVAS,
MÁS FÁCILES, ¿VISTE?
EN CAMBIO CON LOS HOMBRES
NUNCA SABES...
¿VOS, POR EJEMPLO,
CÓMO TE DAS CUENTA
CUÁNDO UN TIPO
ES FELIZ...?

... CUANDO
GRITA
¡GOL!

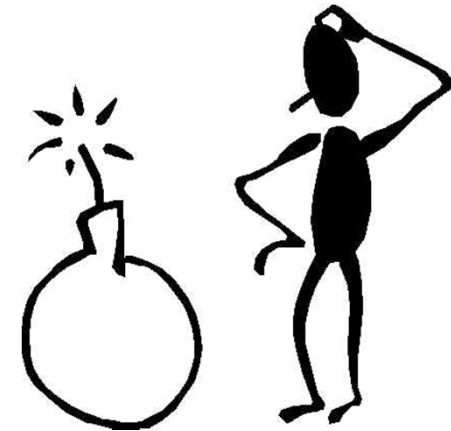
TIPUS D'ACTIVITATS

- Presentar cares de diferents personatges (reals, coneguts o no, dibuixats...) que expressin emocions i deduir **causes i conseqüències**
- Lectura de contes/llibres fent èmfasi en els sentiments i les emocions dels personatges.
- Jocs de rol en els quals han **d'interpretar** diferents personatges i situacions
- Activitats de coneixement dels membres del grup: els seus interessos, les seves pors, les seves qualitats, què els molesta...
- Treballar el pensament de **perspectiva**:
  - dibuixar des de diferent lloc
  - imatges que cadascú pot interpretar de manera diferent
  - Còmics, contes i pel·lícules explicades des del punt de vista dels diferents personatges
- Activitats que fomentin el **respecte** per opinions, creences, gustos dels altres.
Dilemes morals
- Entrenament en **habilitats socials**
- Expressar emocions i sentiments **assertivament** (missatges jo)
- Actituds que afavoreixen o dificulten la **comunicació**

HABILITATS DE VIDA I BENESTAR

- Definir des de la profunditat la dificultat personal que s'amaga sota els conflictes i aprendre a resoldre'ls

- Fluir amb la vida i gaudir del propi benestar

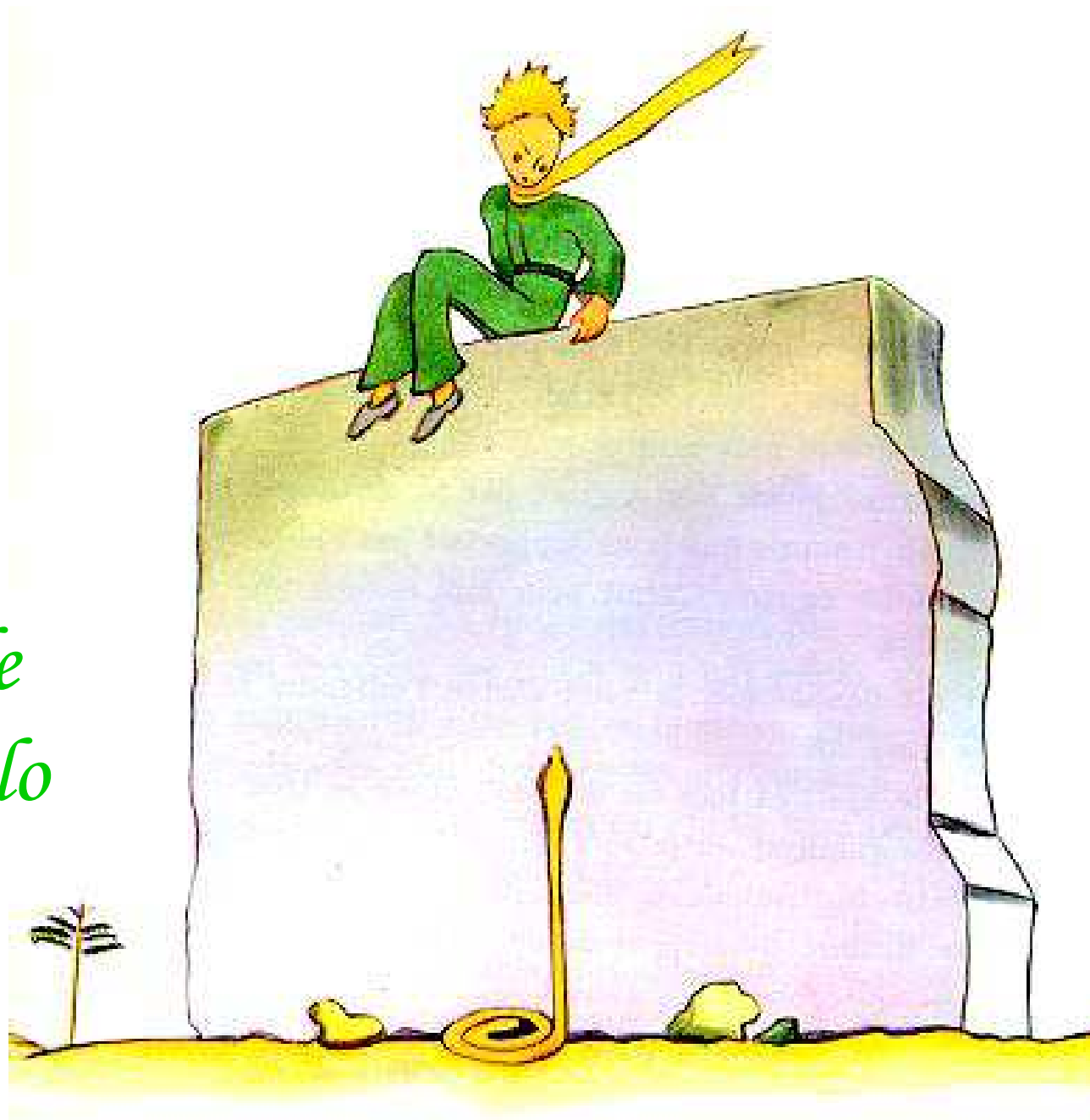
Habilitats de vida i benestar

- Identificar problemes
- Definir **objectius** adaptatius
- **Solució** de conflictes
- **Negociació**
- **Benestar** subjectiu
- Fluir

*El hombre
se descubre
cuando se mide
con un obstáculo*

Antoine de Saint-Éxupéry

La vida és una
sèrie
d'experiències que
ens fan créixer,
tot i que de
vegades és difícil
adonar-se'n .

Henry Ford

COLEGIO ESPECIAL
PARA SUPERDOTADOS

TIRE

paisdelocos.com

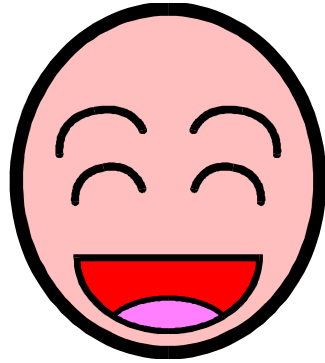

TIPUS D'ACTIVITATS

- Exercitar els diferents pensaments (programa M. Segura)
- Guia de **resolució** de conflictes
- Mètode del cas/ **Roleplaying**
- Activitats i dinàmiques de grups en que calgui una actitud de **col.laboració** més que de competició
- Fomentar el treball en **equip**
- Anàlisi de les **actituds** davant conflictes
- Llistats de comportaments alternatius a les baralles
- Expressió **assertiva** d'emocions davant situacions de conflicte
- Comunicació assertiva (dir no, banc de boira, disc ratllat...)
- Defensar els **drets personals**
- Mediació

RECURSOS

Titelles

Contes

Música

Màscares

Fotografies

Dibuixos

Pel.lícules

Estratègies d'intervenció amb l'alumnat

Activitats esporàdiques

Intervencions espontànies en resposta a una situació

Activitats incloses en les tutories

Sessions impartides per professionals externs al centre

Programa estructurat d'educació emocional

Com en qualsevol altra activitat, el que cal
és entrenar-se

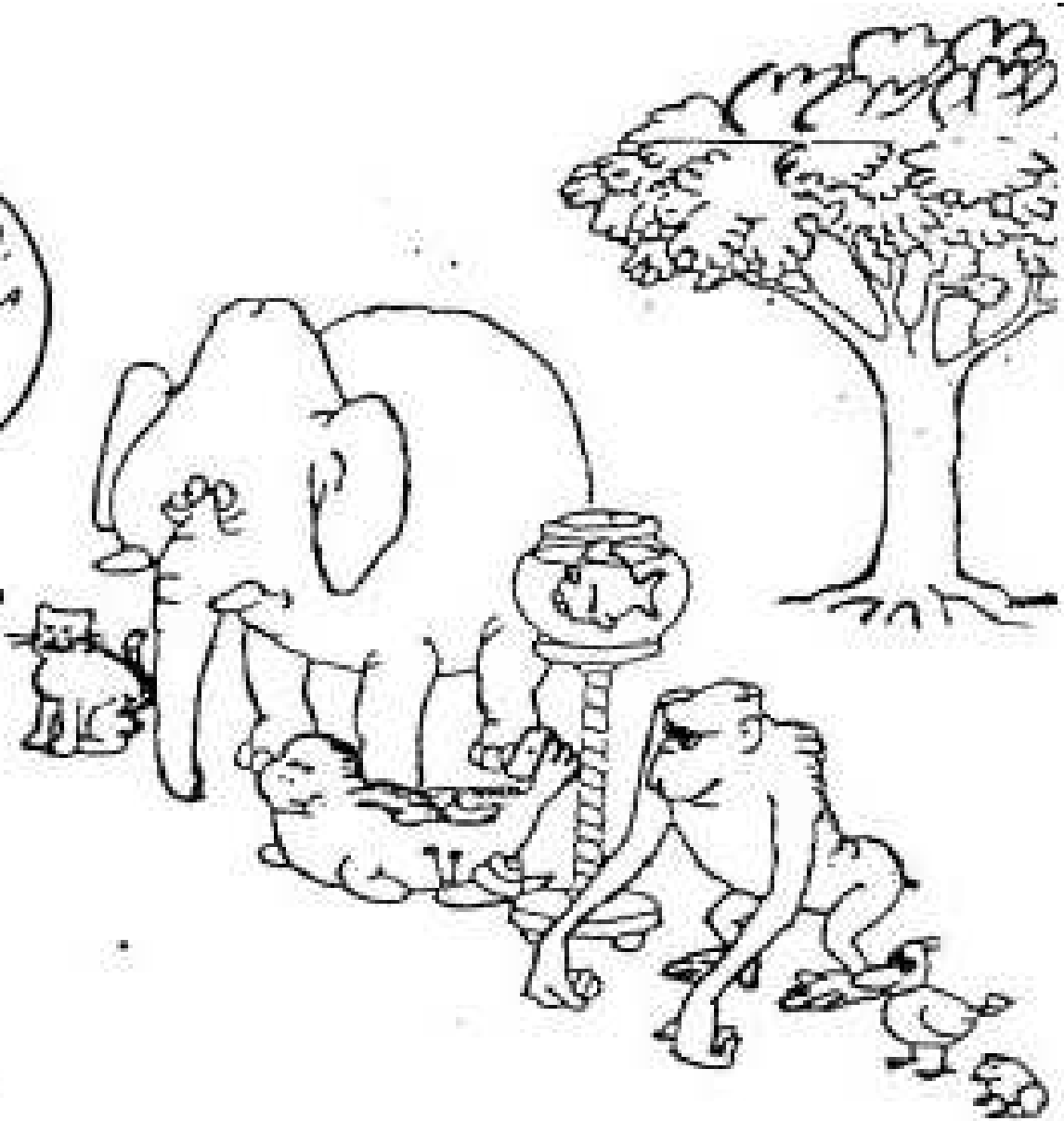
Som el que practiquem.

Els programes d' educació emocional no
serveixen si...

PARA QUE LA
EVALUACIÓN SEA JUSTA,
TODOS REALIZARÁN LA
MISMA PRUEBA:
VAIS A SUBIR
A ESE ÁRBOL

Etapes en la formació d'un grup

- **Descobriment**
(coneixement/ ignorància)
- **Confiança**
(afirmació/ inseguretat/
individualisme)
- **Col.laboració**
(comunicació/incomunicació/
rel.lacions competitives)
- **Estructuració**
(Rendiment òptim/resolució
de conflictes)

¡TE VAS A AHOGAR,
VIEJO!
¡NADA! ¡SÁLVATE!

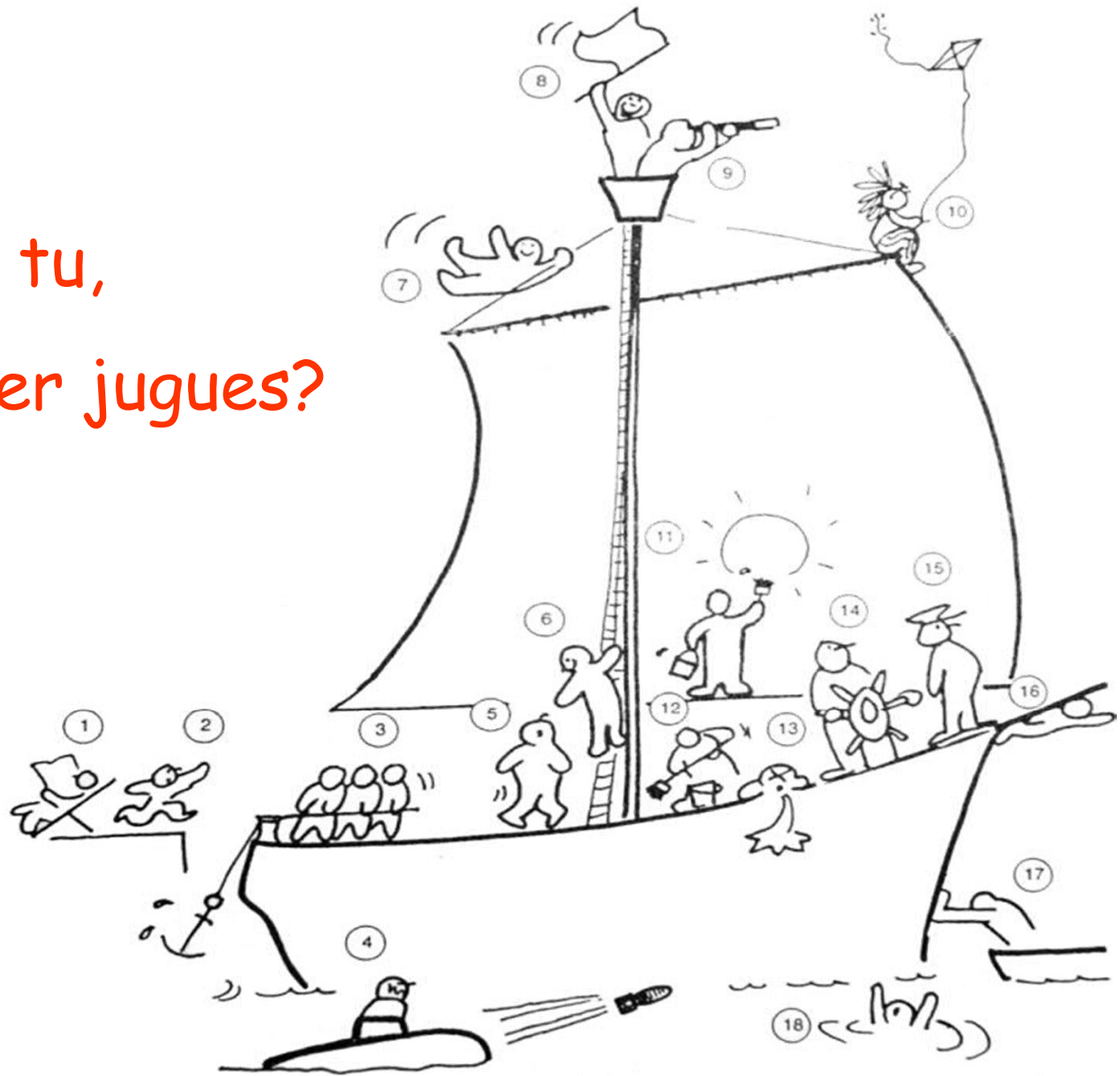
¡NO!

¡QUE LO HAGA
EL GOBIERNO!

Puy

I tu,
quin paper jugues?

Envellir és obligatori.
Madurar és voluntari.

Anònim